

TYPEBESTEK AANKOOP ELEKTRICITEIT

Commentaar (versie 21.10.2009)

Inhoudstafel

1.	Inleiding	2
2.	De liberalisering van de elektriciteitsmarkt in Vlaanderen	2
3.	Het typebestek nader bekeken	2
3.1	Een overheidsopdracht	2
3.2	Beschikbaarheid bestek	2
3.3	Afwijkingen algemene aannemingsvoorwaarden	3
3.4	De wijze van gunnen (<i>bestek: 1.4</i>)	3
3.5	Selectiecriteria (<i>bestek: 1.5</i>)	3
3.6	Duur van de opdracht (<i>bestek: 1.7</i>)	3
3.7	Taal (<i>bestek: 1.13</i>)	4
3.8	Varianten (<i>bestek: 1.16 en 1.17</i>)	4
3.9	Gestanddoeningstermijn (<i>bestek: 1.18</i>)	4
3.10	Percelen (<i>bestek: 1.19</i>)	4
3.11	Prijsherziening (<i>bestek: 2.4</i>)	5
3.12	Betalingstermijn (<i>bestek: 2.5</i>)	8
3.13	Wijzigingen van de opdracht (<i>bestek: 2.8</i>)	8
3.14	Algemene omschrijving van het te leveren product (<i>bestek 3.1</i>)	8
3.15	Prijsformules (<i>bestek: 3.3.4, 3.4.3 en 3.5.3</i>)	8
3.15.1	Algemeen	8
3.15.2	Technische toelichting	9
3.15.3	Diensten vervat in de prijsformules (<i>bestek: 3.3.4.3, 3.4.3.3 en 3.5.3.3</i>)	10
3.16	Hernieuwbare energie (<i>bestek: 3.3.5, 3.4.4 en 3.5.4</i>)	10
3.17	Facturatie (<i>bestek: 3.3.7, 3.4.5 en 3.5.5</i>)	11
3.18	Uurroosters (<i>bestek: 3.6</i>)	11
3.19	Opsomming afnamepunten en referentieprofielen (<i>bestek: 4</i>)	11
3.20	Controle en rangschikking van de offertes (<i>bestek: 5</i>)	12

1. Inleiding

Sinds de vrijmaking van de energiemarkt in 2003, heeft de VVSG samen met andere partners al verschillende versies gemaakt van een typebestek voor de aankoop van elektriciteit. De laatste versie dateerde van 2005, en moest ten gevolge van diverse ontwikkelingen worden bijgesteld.

Dit bestek is bedoeld als hulpmiddel voor de besturen. Uiteraard zijn gemeenten, OCMW's en politiezones vrij om het bestek al dan niet te gebruiken. Wij hebben alvast geprobeerd een document af te leveren dat zowel juridisch als inhoudelijk correct is. Besturen die het bestek gebruiken om er een eigen, aangepaste versie op te baseren, moeten er wel over waken dat het geheel juridisch en energie-technisch correct blijft.

De werkgroep die dit typebestek heeft opgesteld, kon rekenen op de medewerking van het Agentschap Binnenlands Bestuur van het Vlaamse gewest, de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteit- en Gasmarkt (VREG) en de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen.

De VVSG wil alle leden van de werkgroep-typebestek uitdrukkelijk danken voor de vele energie en tijd die ze in dit werk hebben geïnvesteerd.

2. De liberalisering van de elektriciteitsmarkt in Vlaanderen

Sinds 1 juli 2003 zijn alle elektriciteitsklanten in Vlaanderen vrij in de aankoop van stroom.

De meeste gemeenten, OCMW's en politiezones hebben sinds de liberalisering op basis van een overheidsopdracht een leveringscontract voor elektriciteit afgesloten. Dat gebeurde ofwel individueel, ofwel in groep, al dan niet onder begeleiding van een netbeheerder.

De vroegere situatie waarbij elektriciteitsverbruikers, dus ook openbare besturen, automatisch klant waren bij de netbeheerder(s) die hen bedienden, is definitief voorbij. Alleen de door de VREG erkende leveranciers mogen nu nog elektriciteit leveren.

Aangezien gemeenten, OCMW's en politiezones overheden zijn, moet de keuze van een leverancier voor elektriciteit verplicht gebeuren door de toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Het is in die context dat dit bestek moet worden gesitueerd.

3. Het typebestek nader bekeken

3.1 Een overheidsopdracht

Leveranciers van elektriciteit, de potentiële inschrijvers dus, zijn niet altijd goed op de hoogte van de wetgeving overheidsopdrachten. Voor de meeste van hun klanten (particulieren, bedrijven, ...) gelden die regels immers niet. Daarom is het belangrijk erop te wijzen dat bij een overheidsopdracht het bestek fungeert als een voorstel van contract, waar de inschrijver, door zijn offerte, ook mee akkoord gaat. Een inschrijver die, bij zijn offerte, ook de eigen voorwaarden voegt, loopt het risico dat de offerte daardoor ongeldig wordt. Alleen wat in het bestek staat, geldt.

3.2 Beschikbaarheid bestek

We suggereren om, wegens de administratieve eenvoud, het bestek niet te verkopen maar elektronisch ter beschikking te stellen van al wie erom vraagt. Het kan ook een goed idee zijn om het bestek, naast de door de wetgever opgelegde verplichte publicaties, ook zelf actief te bezorgen aan de door de VREG erkende leveranciers voor elektriciteit. Dat verhoogt de kans op verschillende offertes.

Daarnaast raden we de besturen ook aan om samen met het bestek ook deze toelichting te bezorgen of ter beschikking te stellen, omdat die toelichting bevat bij de belangrijkste onderdelen.

Het bestuur moet er bij de elektronische verspreiding van het bestek wel over waken dat de nodige zekerheid bestaat over welke versie van het bestek de officieel goedgekeurde is.

3.3 Afwijkingen algemene aannemingsvoorwaarden

Het bestek wijkt op dit moment volgens de werkgroep slechts op één punt af van de algemene aannemingsvoorwaarden, nl. waar het gaat over de borgtocht (bestek: 2.3). Er werd voor gekozen geen borg te vragen aan de leverancier, en dit met de bedoeling de administratieve lasten maximaal te beperken. Voorts bestaat er voor de leveranciers al een erkenningsprocedure bij de VREG, en moeten de leveranciers ook financiële garanties stellen bij de distributienetbeheerders. Besturen die zelf wijzigingen aanbrengen aan het bestek, moeten nagaan in hoeverre daardoor ook andere afwijkingen ontstaan, en die indien nodig ook motiveren.

3.4 De wijze van gunnen (bestek: 1.4)

De werkgroep heeft gekozen voor de procedure van de aanbesteding, omdat hij vindt dat de prijs het determinerende element van de opdracht moet zijn. De werkgroep achtte het bovendien bijzonder moeilijk om andere criteria te vinden die door het bestuur op een objectieve manier zouden kunnen worden beoordeeld.

Dit bestek gaat er verder gewoon van uit dat de voor de besturen belangrijke elementen (bv. regelmatig contact met de leverancier, voldoende opsplitsing van de factuurgegevens volgens de (boekhoudkundige) wensen van het bestuur, aandeel hernieuwbare energie, ...) het best gewoon worden opgelegd, dus zonder er gunningscriteria van te maken.

We hebben er verder ook voor gekozen om de opdracht niet te overladen. Zo is de ondersteuning voor initiatieven voor rationeel energiegebruik (REG) niet opgenomen in het bestek. De reden hiervoor is niet dat de VVSG dit niet belangrijk vindt, integendeel zelfs. We houden er wel rekening mee dat de Vlaamse wetgever deze ondersteuning van de lokale besturen inzake REG expliciet heeft opgelegd aan de distributienetbeheerders¹.

Een gelijkaardige redenering geldt voor de dienstverlening die sommige leveranciers aanbieden op het vlak van energie-advies, -audits en -boekhouding. De werkgroep is van mening dat besturen die hierop een beroep willen doen, beter een aparte overeenkomst afsluiten (na toepassing van de wetgeving overheidsopdrachten), dan de prijs van de aangekochte stroom hiermee te bezwaren. Aan die opdracht kunnen dan trouwens niet alleen de energieleveranciers meedoen, maar ook eventuele andere spelers die op die markt actief zijn.

3.5 Selectiecriteria (bestek: 1.5)

Voor de selectiecriteria heeft de werkgroep zich gebaseerd op enerzijds de wetgeving overheidsopdrachten zelf, en anderzijds de verplichtingen opgelegd door de Vlaamse regering aan de leveranciers van elektriciteit². Tegelijkertijd werd geprobeerd om de administratieve lasten voor bestuur en inschrijvers zo klein mogelijk te houden.

Het is belangrijk erop te wijzen dat alleen die leveranciers in aanmerking komen om elektriciteit te leveren die beschikken over een vergunning afgeleverd door de VREG. De lijst met de erkende leveranciers is beschikbaar op

http://www.vreg.be/nl/05_professioneel/05_overheden/03_kiezenleverancier/01_wie/01_leveranciers.asp

. Het heeft echt geen zin dat een lokaal bestuur dit werk van de VREG nog eens overdoet.

De besturen krijgen de raad om net vóór het gunnen van de opdracht na te kijken op de webstek van de VREG of de geselecteerde inschrijver op dat moment nog steeds over een leveringsvergunning beschikt.

3.6 Duur van de opdracht (bestek: 1.7)

Het bestek werkt met een contract van drie jaar, die door de inschrijver noch door het bestuur vervroegd kan worden opgezegd. Deze extra zekerheid voor het bestuur (de voorbije jaren werden heel wat besturen geconfronteerd met vervroegde opzeggingen door de leveranciers ten gevolge van de gestegen energieprijzen), hangt samen met de verwijzing in het bestek (zie verder) die wordt gemaakt naar de energieprijzen op de markt (prijsherzieningsclausules).

¹ Besluit Vlaamse regering 2.3.2007 inzake de openbardienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik (B.S., 20.4.2007).

² Besluit Vlaamse regering 15.6.2001 met betrekking tot de leveringsvergunningen voor elektriciteit (B.S. 5.9.2001).

Het bestuur moet er rekening mee houden dat de leveringen door een nieuwe leverancier niet onmiddellijk na de gunning kunnen starten. Voor de zogenaamde 'switch' (de technische handelingen die vereist zijn om van een leverancier over te schakelen naar een andere) is een periode nodig van ten minste twee maanden. Die periode kan langer worden naarmate de nieuwe leverancier beschikt over minder gegevens over de over te nemen afnamepunten. Hoe meer informatie het bestuur levert (bv. correcte EAN-nummers, correcte meternummers, enz.), hoe vlotter de overgang kan verlopen. Het goed bijhouden en aanleveren van deze gegevens is dan ook van groot belang. De start van de leveringen ligt bij voorkeur op de eerste van de maand.

Het bestuur moet er rekening mee houden dat de leveringen ophouden op het einde van de overeenkomst, dus in principe na drie jaar. Het moet er dus over waken tijdig te starten met de procedure voor een nieuwe overheidsopdracht, anders valt de stroom onherroepelijk uit!

3.7 Taal (bestek: 1.13)

Het bestek bevat de uitdrukkelijke bepaling dat de offerte in het Nederlands moet worden ingediend. Dat geldt ook voor alle verdere contacten met de leverancier in de loop van het contract.

3.8 Varianten (bestek: 1.16 en 1.17)

We suggereren om geen varianten (bv. andere prijsformules, andere indexeringsystemen op voorstel van de inschrijver, een hoger dan gevraagd aandeel groene stroom, ...) toe te laten, en dit om te komen tot een zo correct mogelijke prijsvergelijking.

3.9 Gestanddoeningstermijn (bestek: 1.18)

Het bestek werkt met een gestanddoeningstermijn van 60 kalenderdagen. Het bestuur doet er goed aan deze termijn niet verder te verlengen, omdat daardoor de onzekerheid voor de leverancier toeneemt, wat een opwaarts effect op de prijs kan hebben. De gestanddoeningstermijn wordt van rechtswege verlengd met de wachttermijn bedoeld in het art. 21bis, §2 van de wet van 24 december 1993, wanneer de opdracht ook Europees moet worden bekendgemaakt. Dit geldt voor opdrachten van lokale besturen voor leveringen gegund bij aanbesteding (of offerteaanvraag) waarvan het geraamde bedrag sedert 1 januari 2008 206.000 euro bereikt of overschrijdt.

De prijsonzekerheid voor de inschrijver tussen de inschrijving en de start van de leveringen werd gedeeltelijk opgevangen door te werken met prijsherzieningsclausules (zie verder). De leverancier is er dus zeker van te kunnen leveren tegen marktprijzen, verhoogd of verlaagd met de geboden marge. Desalniettemin heeft een kortere gestanddoeningstermijn een prijsdrukkend karakter en zou het ook de toetredingsbarrière (en een potentiële reden om geen offerte in te dienen) voor sommige leveranciers naar beneden halen.

3.10 Percelen (bestek: 1.19)

Het bestek laat het bestuur de keuze om al dan niet te werken met percelen voor hoogspanning, laagspanning en openbare verlichting. Bij een gezamenlijke opdracht van verschillende besturen, is ook een indeling in percelen op basis van de verschillende opdrachtgevers uiteraard mogelijk.

Bij de indeling in percelen spelen verschillende overwegingen:

- Contacten met de leveranciers leren dat sommige onder hen vooral geïnteresseerd zijn in laagspanning OF hoogspanning OF openbare verlichting. Een indeling in percelen maakt het mogelijk dat een dergelijke leverancier van elektriciteit alleen inschrijft voor dat perceel dat het nauwst aansluit bij zijn specialiteit, wat kan leiden tot een betere prijs, omdat hij de 'minder interessante' delen er niet moet bijnemen. Per perceel kan dat leiden tot meer concurrentie en dus een betere prijs. In tegenstelling tot eerdere inzichten (bij het ontstaan van de vrijgemaakte markt), leidt het onderbrengen van laagspanning, hoogspanning en openbare verlichting in één perceel zeker niet noodzakelijk tot een betere prijs.
- Het werken met verschillende percelen heeft ook nadelen:
 - De kans bestaat dat het bestuur naargelang het perceel met een andere leverancier wordt geconfronteerd, wat de administratieve lasten kan vergroten.

- Met een indeling in percelen loopt het bestuur het risico dat het geen leverancier vindt voor een of meer percelen. Dat risico moet worden afgewogen tegen de kans dat een opdracht met alle onderdelen in één perceel wegens de interne diversiteit ook geen of nauwelijks inschrijvers kent.

Het optrekken van volumes door met verschillende besturen samen de markt op te gaan, heeft niet noodzakelijk een prijsdrukkend effect. Niet alle leveranciers kunnen immers de echt grote volumes aan. Zeker middelgrote en grote besturen doen er vanuit dat oogpunt beter aan alleen hun eigen elektriciteitsverbruik op de markt aan te bieden, waardoor een maximaal aantal leveranciers kan inschrijven voor de opdracht.

3.11 Prijsherziening (bestek: 2.4)

Dit bestek werkt met een systeem van prijsherziening, gebaseerd op de noteringen op de ENDEX. De ENDEX is een beurs van zogenaamde futures. Men kan er met andere woorden vandaag elektriciteit kopen voor de toekomst. Er is de mogelijkheid om voor een maand aan te kopen, voor een kwartaal of voor een jaar. Op de website zijn altijd de drie volgende maanden zichtbaar, de 4 kwartalen van het volgende jaar en de volgende drie jaar. Het is dus voor een leverancier mogelijk om vandaag zijn elektriciteit aan te kopen die hij zal gaan leveren over de volgende jaren.

The screenshot shows the ENDEX website interface. The main content area is titled 'MARKET PRICES' and contains three tables: 'NL Power', 'TTP Gas', and 'Industrial Wood Pellets'. The 'NL Power' table is circled in red. Below it, there is another 'NL Power' table with a 'Base Load' column. The website also features a 'LIVE EXCHANGE PRICES' section, a 'MARKET DATA LOGIN' form, and a 'LATEST NEWS' section with a headline about 'February 2009 Best Month Ever for APX Group'.

	Base Load	Peak Load
Mon, 09 Mar 2009 17:13		
Apr-09	35.66	45.31
May-09	32.78	42.53
Jun-09	36.13	48.43
Jul-09	38.90	50.79
Aug-09	34.11	45.54
Sep-09	39.26	49.73
Q3-09	34.83	45.47
Q2-09	37.40	48.77
Q1-10	48.86	65.70
Q4-09	53.47	73.18
Q3-10	41.33	54.64
Q2-10	44.34	58.74
Q1-11	48.44	64.28
Cal-11	51.68	69.52
Cal-12	54.03	73.42
Cal-13	58.00	81.75
Cal-14	61.31	88.20
BOM Mar-09	38.29	48.20

	Base Load
Mon, 09 Mar 2009 17:14	
Apr-09	35.94
May-09	30.75
Jun-09	34.43
Q2-09	33.67
Q3-09	35.07
Q4-09	51.94
Q1-10	61.16
Q2-10	49.16
Cal-11	51.67
Cal-12	54.28

De ervaringen op de energiemarkt van de voorbije jaren leren dat een bestek met vaste prijzen eigenlijk niet houdbaar is. Het door de inschrijvers te dragen risico is te groot, wat leidt tot het vervroegd opzeggen van overeenkomsten (waardoor het bestuur opnieuw de markt op moet) en/of het doorrekenen van hoge risicopremies.

Daarom werkt dit bestek met een prijsherzieningsclausule op basis van de noteringen op de elektriciteitsbeurs ENDEX (zie www.endex.be). Een voorbeeld verder in de tekst zal dit duidelijk maken.

De inschrijver biedt in zijn offerte een aantal coëfficiënten. De formules in het bestek zorgen ervoor dat de prijs voor de energie zelf varieert op basis van de marktprijs, verhoogd met de door de inschrijver geboden marge.

De Endex is belangrijk in het bestek om twee redenen:

1. De Endex vormt de basis voor de prijsherziening
2. De ENDEX vormt ook de basis voor de simulatie en dus de uiteindelijke keuze voor een bepaalde leverancier. Hiervoor moet het bestuur zelf een waarde voor 'de ENDEX' in het bestek invullen. Vermits de prijsformules van de vorm $(a \times \text{ENDEX} + b)$ zijn (met dus een weging van de ENDEX, en een marge erbovenop) is de keuze voor een realistische ENDEX-waarde van groot belang.

De prijsherziening is in dit bestek volledig uitgewerkt. Dit wil zeggen dat de ENDEX telkens op een bepaald moment voor een bepaalde leveringsperiode wordt vastgeklkt.

Technisch is het zo dat de "producten" die op de Endex verkocht worden enkel leveringsperiodes per maand (van de 1^e tot de 28-29-30 of 31^e), kwartaal (1/1-31/03, 1/4-30/6, 1/7-30/9, 1/10-31/12) of jaar (1/1-31/12) omvatten. Dit heeft tot gevolg dat ook de prijsherzieningsformule en de leveringsperiode samen moet vallen met een van de hierboven opgesomde "producten".

In het eenvoudigste geval **starten de leveringen op 1 januari** (bestek 3.3.4.4.A, 3.4.3.4.A en 3.5.3.4.A) en wordt voor een periode van drie jaar geleverd. In dit geval wordt er op 3 tijdstippen een (jaar)prijs bepaald. De eerste keer wordt naar de "marktprijs voor levering van een jaar elektriciteit" (ENDEX CAL) verwezen op basis van de dagnoteringen in de voorlaatste maand (dus november) voorafgaand aan de start van de leveringen. Voor de bepalingen van de prijs die gedurende jaar 2 van de contractperiode wordt aangerekend, wordt gewerkt met de dagnoteringen van de maand november van jaar 1, enz.

Een volgende mogelijkheid is dat de **leveringen starten op 1 april, 1 juli of 1 oktober** (begin van een kwartaal, maar niet het eerste kwartaal) (bestek 3.3.4.4.B, 3.4.3.4.B en 3.5.3.4.B). In dat geval wordt eerst een, twee of drie keer (naargelang de leveringen respectievelijk starten op 1 oktober, 1 juli of 1 april) een prijs voor de leveringen in het volgende kwartaal vastgelegd. Dat gebeurt telkens op basis van het gemiddelde van de dagprijzen voor dat kwartaal genoteerd tijdens de voorlaatste maand van het vorige kwartaal.

Vervolgens wordt twee keer (op basis van de dagnoteringen van november van het jaar voordien) een prijs vastgelegd voor de leveringen gedurende een volledig jaar.

Tot slot wordt opnieuw voor drie, twee of een kwartaal (naargelang de leveringen eindigen op respectievelijk 30 september, 30 juni of 31 maart) een prijs vastgelegd op basis van het gemiddelde van de dagnoteringen gedurende de voorlaatste maand van het vorige kwartaal.

De meest complexe situatie komt voor wanneer de **leveringen starten op 1 februari, 1 maart, 1 mei, 1 juni, 1 augustus, 1 november of 1 december** (begin van de maand, maar niet het begin van een kwartaal) (bestek 3.3.4.4.C, 3.4.3.4.C en 3.5.3.4.C). In dat geval wordt eerst een of twee keer (naargelang de leveringen starten in respectievelijk de derde of de tweede maand van een kwartaal) een maandprijs vastgelegd. Dat gebeurt op basis van het gemiddelde van de dagprijzen voor die maand in de voorlaatste maand die aan die maand voorafgaat.

Vervolgens stapt men over op een prijs per kwartaal (wanneer de leveringen zijn gestart op 1 februari of 1 maart gebeurt dat drie maal, wanneer de leveringen zijn gestart op 1 mei of 1 juni gebeurt dat twee maal en wanneer de leveringen zijn gestart op 1 augustus gebeurt dat een maal), of meteen op prijzen per jaar (wanneer de leveringen zijn gestart op 1 november of 1 december). De kwartaalprijzen worden telkens vastgelegd op basis van het gemiddelde van de dagnoteringen voor dat kwartaal gedurende de voorlaatste maand voorafgaand aan het betrokken kwartaal.

Op het einde van de leveringsperiode is er opnieuw eerst weer een prijsbepaling per kwartaal (voor de nog resterende volledige kwartalen tot het einde van de leveringen; dat gebeurt niet wanneer de leveringen zijn gestart op 1 februari of 1 maart) en vervolgens per maand.

Voorbeeld van prijsherziening:

- Gunningsdatum: vrijdag 13 februari 2009
- Start leveringen: maandag 1 mei 2009
- Einde contract en leveringen: 30 april 2012
- Referentieprijs voor leveringen:

- 1 mei 2009 tot en met 31 mei 2009: gemiddelde ENDEX BE Power Base Load Maand mei (09), gebaseerd op de noteringen voor de maand mei tijdens de periode 1 maart tot en met 31 maart 2009.
- 1 juni 2009 tot en met 30 juni 2009: gemiddelde ENDEX BE Power Base Load Maand juni (09), gebaseerd op de noteringen voor de maand juni tijdens de periode 1 april tot en met 30 april 2009.
- 1 juli 2009 tot en met 30 september 2009: gemiddelde ENDEX BE Power Base Load Q3 (09), gebaseerd op de noteringen voor Q3 tijdens de periode 1 mei tot en met 31 mei 2009.
- 1 oktober 2009 tot en met 31 december 2009: gemiddelde ENDEX BE Power Base Load Q4 (09), gebaseerd op de noteringen voor Q4 tijdens de periode 1 augustus tot en met 31 augustus 2009.
- 1 januari 2010 tot en met 31 december 2010: gemiddelde ENDEX BE Power Base CAL 10, gebaseerd op de noteringen voor CAL 10 tijdens de periode 1 november tot en met 30 november 2009.
- 1 januari 2011 tot en met 31 december 2011: gemiddelde ENDEX BE Power Base CAL 11, gebaseerd op de noteringen voor CAL 11 tijdens de periode 1 november tot en met 30 november 2010.
- 1 januari 2012 tot en met 31 maart 2012: gemiddelde ENDEX BE Power Base Load Q1 (12), gebaseerd op de noteringen voor Q1 tijdens de periode 1 november tot en met 30 november 2009.
- 1 april 2012 tot en met 30 april 2012: gemiddelde ENDEX BE Power Base Load maand april (12), gebaseerd op de noteringen voor de maand april tijdens de periode 1 februari tot en met 29 februari 2012.

In het bestek wordt uitgegaan van een start van de leveringen de eerste van een bepaalde maand, kwartaal of jaar. Dit zorgt voor een hogere transparantie. Een andere datum van de start van de leveringen is vanzelfsprekend mogelijk maar op dat moment zal ook een gedeelte van een maand met een bepaalde ENDEX-waarde gecombineerd moeten worden.

Bij levering over de periode 1 januari 200Y – 31 december 200Y+2 wordt gekeken naar de CAL-waarden van de ENDEX. CAL staat voor een jaarwaarde. Dit wil zeggen dat er elektriciteit kan aangekocht worden voor dat betreffend jaar tegen die bepaalde prijs. De prijs (op deze beurs) varieert van dag tot dag. Op de website van ENDEX staan de dagen waarop de noteringen plaats vinden. Voor het nemen van een bepaalde prijs voor de prijsherziening of voor de simulatie kan uitgegaan worden van één dagwaarde. In het bestek wordt er bij de bepaling van een jaarprijs uitgegaan van alle noteringen gedurende de voorlaatste maand die aan de betrokken periode voorafgaat en wordt daar het rekenkundige gemiddelde van genomen. Op die manier worden bepaalde extremen uitgevlakt.

De prijs wordt in dit bestek dus, afhankelijk van de leveringsperiode, minstens 3 maal voor een jaar vastgekliekt. Bij een leveringsstart op een andere dag dan 1 januari wordt de prijs nog vaker vastgekliekt. Het vastklikken gebeurt op vooraf vastgelegde tijdstippen op basis van gemiddelde ENDEX-noteringen.

De prijs (uitgedrukt in euro/MWh) voor CAL09 (kalenderjaar 2009) varieert van dag tot dag. Op 31 oktober 2008 bedroeg die bv. 74,30 euro. Op 10 maart 2009 bedroeg de CAL10 49,16 euro (zie schermaf-druk). Omdat we hier spreken over een beurs is er vanzelfsprekend een zekere volatiliteit. Historische cijfers van de ENDEX zijn eveneens verkrijgbaar via de site na registratie. De registratie is gratis.

Omdat de tijdstippen van “vastklikken” op voorhand zijn vastgesteld, is er wel niet de mogelijkheid om in te spelen op bepaalde marktevoluties. De prijs die “vastgelikt” wordt (voor maximum een jaar) zal een weerspiegeling zijn van de markt in een bepaalde periode (de noteringen van een hele maand).

Het bestuur zal uiteindelijk voor de energie een prijs betalen die gebaseerd is op de (eventueel gewogen) prijzen op de ENDEX-beurs, verhoogd met een marge die de inschrijver biedt. De inschrijver die de laagste marge(s) vraagt bovenop de beursprijs, zal het contract toegewezen krijgen.

3.12 Betalingstermijn (bestek: 2.5)

Het bestek bevat een betalingstermijn van vijftig dagen. In de mate dat een bestuur er zeker van is betalingen in een korter tijdsbestek te kunnen afhandelen, wordt het best ook een kortere termijn in het bestek opgenomen. Dat kan een neerwaarts effect hebben op de door de inschrijvers gevraagde prijs.

3.13 Wijzigingen van de opdracht (bestek: 2.8)

Deel vier van het bestek bevat de opsomming van de huidige afnamepunten van het bestuur. Uiteraard kan die toestand de komende periode veranderen, bv. omdat er in de loop van de tijd afnamepunten bijkomen of omdat de gebruikskennmerken van bepaalde afnamepunten ingrijpend zouden veranderen. Deze bepaling in het bestek zegt dat op dat moment de coëfficiënten gelden die het dichtst aanleunen bij een gelijkaardig profiel in het bestek, en dit in elk geval in onderling overleg.

Verder kan het uiteraard gebeuren dat op sommige afnamepunten tijdelijk geen stroom zal moeten worden geleverd, bv. omwille van werken of andere ingrijpende wijzigingen. Ook definitieve stopzettingen zijn altijd mogelijk. Voor zover het bestuur dit ten minste drie maand op voorhand meldt, is dat geen reden voor een schadevergoeding aan de leverancier.

Uiteraard kan het bestuur hier zelf kiezen voor een kortere termijn, maar één maand lijkt ons het absolute minimum. Men moet er immers rekening mee houden dat de leverancier ook de nodige tijd moet hebben om de wijzigingen door te geven aan de distributienetbeheerder.

3.14 Algemene omschrijving van het te leveren product (bestek 3.1)

Het is belangrijk erop te wijzen dat het de verantwoordelijkheid is van de netbeheerder (en dus niet van de leverancier) om ervoor te zorgen dat de geleverde elektriciteit aan de normen voldoet. Het is ook enkel de netbeheerder die aansprakelijk kan zijn ingeval van stroomuitval en voor de eventuele schade die eruit voortvloeit.

3.15 Prijsformules (bestek: 3.3.4, 3.4.3 en 3.5.3)

3.15.1 Algemeen

Dit technische deel van het bestek geeft aan op welke manier de inschrijver zijn offerte moet doen. Het bestek legt een aantal formules op die de basis vormen van de latere facturatie. De inschrijver moet bij elk van die onderdelen ('termen' genoemd) een coëfficiënt aangeven.

Voor hoogspanning (en voor de met hoogspanning gelijkgestelde afnamepunten) is er een set coëfficiënten voor elk afnamepunt apart (omdat de profielen sterk kunnen verschillen om ze te vatten met één set coëfficiënten). In de praktijk blijkt wel dat de leveranciers de afnamepunten doorgaans onderbrengen in groepen met dezelfde coëfficiënten, zodat er uiteindelijk minder verschillende coëfficiënten zullen zijn dan afnamepunten in hoogspanning.

Voor laagspanning en openbare verlichting moet de inschrijver slechts één reeks coëfficiënten opgeven. Het bestuur heeft er belang bij zeer goed na te kijken of de inschrijvers zich wel houden aan de opgegeven prijsformules. Immers, alleen op die manier is een correcte vergelijking van de verschillende offertes mogelijk.

De werkgroep heeft ervoor gekozen de prijsformules integraal op te leggen en de inschrijvers alleen te laten bieden op de coëfficiënten. Dat bevordert de vergelijkbaarheid, maar houdt anderzijds als risico in dat bepaalde leveranciers die de stroomprijs op een totaal andere manier berekenen (met een beter of slechter resultaat in vergelijking met het systeem van het bestek), geen offerte zullen indienen.

Traditioneel bestaat de prijs van elektriciteit uit vier grote onderdelen: de energie zelf, de vergoeding voor het gebruik van het transmissienet, de vergoeding voor het gebruik van het distributienet en allerhande heffingen, taksen en de btw. Leveranciers hebben alleen rechtstreeks vat op de prijs van de energie zelf. Een aantal heffingen zijn het gevolg van bepaalde keuzes van de leverancier (bv. het aanbieden van stroom uit hernieuwbare energie). De andere kostprijselementen rekenen ze gewoon door aan de eindverbruikers van stroom.

Daarom werd er in dit bestek voor gekozen de leveranciers uitsluitend te laten bieden op de prijs van de energie zelf (kosten voor de aankoop en levering van energie, kosten voor het ter beschikking stellen van het vermogen, kosten ten gevolge van de verplichtingen in verband met duurzame energie, bijdrage

voor groene stroom/WKK en heffingen denuclearisatie en Kyoto). Een leverancier heeft de keuze in welke mate hij bij zijn prijsopbouw de bijdragen voor groene stroom en WKK en de heffingen denuclearisatie en Kyoto doorrekent. Hij moet daarbij ook een inschatting maken van de verwachte evolutie van die kostprijscomponenten gedurende de looptijd van het contract. Uiteraard zal de leverancier deze onzekerheidsfactor, die voor hem een risico inhoudt, doorrekenen in de geboden coëfficiënten. Tijdens de duur van de overeenkomst kan de prijs alleen wijzigen op basis van de prijsherzieningsclausule die is opgenomen in het bestek (zie 3.11).

De geboden coëfficiënten bevatten dus uitdrukkelijk niet de andere kostprijscomponenten, zoals de distributiekosten, de transportkosten en de btw. Het bestuur zal die uiteraard wel aan de leverancier moeten betalen, maar ze zijn in hoofdzaak van de verschillende leveranciers neutraal en beïnvloeden dus niet de keuze voor de goedkoopste leverancier van elektriciteit.

Op de facturen moeten alle kostprijscomponenten (dus ook de onderdelen die voor het vergelijken van de inschijvers als deel van de energieprijzen worden beschouwd, zoals de bijdrage voor groene stroom en WKK) apart worden vermeld.

3.15.2 Technische toelichting

3.15.2.1 Hoogspanning

Zoals hoger vermeld is de manier waarop de energie wordt verbruikt, samen met de hoeveelheid verbruikte energie van belang voor de prijsbepaling van de energie. Hoe gelijkmatiger de energie wordt verbruikt, hoe goedkoper ze zal zijn voor de eindafnemer en vice versa. De beschrijving van het verbruik in functie van de tijd noemt men het afnameprofiel. Het afnameprofiel wordt per maand opgesteld conform de tabel in het bestek (4.1.1). De profielen van de voorbije jaren kan het bestuur opvragen bij de distributienetbeheerder, die ze verplicht moet leveren, of kunnen worden samengesteld op basis van de maandelijkse facturen.

Het is aangewezen ook een kwalitatieve beschrijving te geven bij elk profiel (normale situatie, abnormaal verbruik, ...). Ook vooruitzichten betreffende de eventuele aanpassing van het verbruik worden hier vermeld.

De inschrijver biedt door het vastleggen van de coëfficiënten a , b , c , d , e , x_{nu} , en x_{su} . In principe zullen deze coëfficiënten gekoppeld zijn aan de vorm van het afnameprofiel en het totale verbruik. Een leverancier kan ervoor kiezen sommige van deze coëfficiënten op 0 te zetten. Ze kunnen ook negatief zijn.

In dit bestek garandeert het bestuur geen minimale afname t.o.v. de referentieprofielen, noch legt het zichzelf maximale verbruikshoeveelheden op (bestek: 3.3.6).

Het bestek gaat uit van het aankopen van elektrische stroom op zich. In de prijsformules zijn dan ook enkel een aantal essentiële diensten vervat (één aanspreekpunt, ...) , maar dus niet de distributie- en transmissiekosten, de taksen en heffingen waar de leverancier geen enkele invloed op heeft. Deze laatste elementen zijn immers neutraal voor elke leverancier: Ze worden gewoon doorgerekend aan de klant.

Een aantal energieleveranciers bieden daarnaast ook een reeks bijkomende diensten aan (energieaudits, ...). Deze extra diensten zijn niet vervat in dit bestek.

3.15.2.2 Laagspanning

Voor de afnamepunten in laagspanning is de manier van werken grotendeels analoog aan deze van de hoogspanning. Het afnameprofiel bestaat hier echter niet. Laagspanning wordt in de regel jaarlijks gefactureerd op basis van de verbruikte energie. Er wordt hoogstens een onderscheid gemaakt tussen het verbruik tijdens de dag- en de nachturen.

3.15.2.3 Openbare verlichting

De prijsformules voor de openbare verlichting maken een onderscheid tussen de elektriciteit die gefactureerd wordt tegen het enkelvoudige tarief, de stroom die aangekocht wordt tijdens de normale uren en die tijdens de stille uren.

Daarnaast kan de leverancier een vaste jaarlijkse vergoeding vragen, en een vergoeding die gebaseerd is op het ter beschikking gestelde vermogen.

3.15.3 Diensten vervat in de prijsformules (bestek: 3.3.4.3, 3.4.3.3 en 3.5.3.3)

Omdat het bestek principieel kiest voor de formule van de aanbesteding, is het belangrijk om ook nauwkeurig te omschrijven welke diensten de inschrijver moet leveren voor de aangeboden prijs. Die opsomming staat hier vermeld.

In de lijst is o.m. het geregelde overleg opgenomen. Het bestuur moet zelf bepalen in hoeverre het dit nuttig vindt. Toch kan dit interessant zijn, vooral omdat de leverancier ook de plicht krijgt het bestuur te wijzen op mogelijkheden ter optimalisatie van het profiel van de individuele afnamepunten.

Zoals al eerder gezegd, is de REG-ondersteuning niet als expliciete opdracht aan de inschrijver opgenomen, omdat dit door de regelgever is opgelegd als een opdracht voor de distributienetbeheerders. Niets sluit uit dat een bestuur aanvullend daarbij via een aparte overheidsopdracht REG-dienstverlening betreft, bv. voor de doorlichting van bepaalde gebouwen of sites, of voor advies naar aanleiding van nieuwe projecten. Op dergelijke opdracht kunnen dan geïnteresseerde leveranciers en eventuele andere spelers op de markt inschrijven. De werkgroep heeft ervoor gekozen dit soort activiteiten echter niet te vermengen met een opdracht voor de aankoop van elektriciteit.

De leverancier krijgt ook de verplichting het bestuur jaarlijks de nodige gegevens te bezorgen opdat het in staat zou zijn bij de opmaak van de begroting, het budget en de meerjarenplanning de verwachte totale kostprijs van de elektriciteit zo goed mogelijk te ramen.

3.16 Hernieuwbare energie (bestek: 3.3.5, 3.4.4 en 3.5.4)

Het bestuur kan ervoor kiezen dat een deel of het geheel van de te leveren elektriciteit verplicht afkomstig moet zijn van hernieuwbare energiebronnen.

Wat is hernieuwbare energie?

De herkomst van de opgewekte energie wordt aangegeven door een garantie van oorsprong (GvO). In Vlaanderen krijgt een productie-installatie (bijvoorbeeld een windmolen) per opgewekte MWh een groenestroomcertificaat (Q-functie) en een daaraan gehechte GvO (G-functie).

In Vlaanderen zijn er doelstellingen uitgestippeld om er voor te zorgen dat een bepaalde hoeveelheid van de geleverde energie hernieuwbare energie is. Elke leverancier moet, overeenkomstig de hoeveelheid geleverde energie, een aantal groenestroomcertificaten (Q) indienen. Worden er niet genoeg Q's ingediend dan moeten er boetes worden betaald. In 2009 ligt dit minimum op 4,9% van de geleverde stroom. De komende jaren zullen deze minima verder stijgen. Opgelet, dat minimum slaat op de volledige geleverde hoeveelheid door een bepaalde leverancier, niet op de elektriciteit die wordt geleverd aan een individuele klant.

Alle leveranciers bieden groene producten aan. Wanneer een leverancier aangeeft dat er een "groen" product wordt aangeboden dan kijkt de VREG na of het wel degelijk over een "groen" product gaat. Dit gebeurt op basis van de GvO's. Een leverancier moet aantonen dat de herkomst van de geleverde stroom groen is.

In Vlaanderen zijn er GvO's beschikbaar (o.a. deze die samenhangen met de Q-functie). Wanneer alle gemeenten 100% groene stroom vragen in hun bestekken dan zal de Vlaamse groene stroom niet volstaan. Men zal ook een deel van de groene stroom in andere (Europese) landen moeten gaan halen. Dit kan door middel van de aankoop van GvO's in het buitenland. Dit is een optie die alle leveranciers hebben. Leveranciers zonder of met een ontoereikend eigen (groen) productieapparaat zullen (groene) stroom (door middel van GvO's) moeten aankopen. Leveranciers die een eigen (groen) productieapparaat hebben, zullen hiervan een voordeel hebben.

De VREG kan per EAN-code nagaan of de leverancier voldoende GvO's heeft ingediend en of met andere woorden de stroom die op dat punt wordt geleverd groen is.

Hoe zeker is een afnemer van de afkomst van de geleverde elektriciteit?

Afkomst is in deze een niet gebruikte term. Elektriciteit beweegt zich aan bijna de lichtsnelheid en de weg die via het net gevolgd wordt, verandert constant. Er is dus haast nooit een link te leggen tussen een injectiepunt (productie) en een afnamepunt (verbruik). Daarom krijgt een installatie bij de productie certificaten die los van de stroom verhandeld worden. Een certificaat is het bewijs dat de stroom groen

is. Het Europees systeem dat van toepassing is zorgt ervoor dat er geen dubbeltelling mogelijk is en dat de stroom dus wel degelijk groen is als er voor die stroom een certificaat kan worden voorgelegd.

Kiezen voor een hoog of laag minimumpercentage hernieuwbare energie?

Binnen een lokaal bestuur, dat bij uitstek werkt in een maatschappelijke omgeving, is de druk vaak groot om te kiezen voor een hoog percentage tot zelfs 100% hernieuwbare energie. Niet alleen is dit de meest duurzame oplossing, bovendien geeft dit een belangrijk signaal aan de rest van de burgers en bedrijven. De vrees dat het vragen van een (hoog) percentage groene stroom marktverstoring zou werken, is ongegrond. Het is niet zo dat enkel een grote speler een voldoende hoeveelheid groene stroom zou kunnen leveren.

Is groene stroom duurder of goedkoper?

Uit de praktijk blijkt dat het aanleveren van groene stroom niet noodzakelijk een lagere of hogere prijs veroorzaakt. Het feit dat er geen Niras- (Kernenergie) of Kyoto-heffing betaald moet worden, wordt gecompenseerd door de hogere kosten van groene stroom door de aankoop van GvO's.

3.17 Facturatie (bestek: 3.3.7, 3.4.5 en 3.5.5)

Het bestek legt hier relatief weinig op. Het zal aan het bestuur zijn om eventueel elementen toe te voegen, aangepast aan de eigen situatie (afnamepunten, boekhoudkundige verwerking, gezamenlijke opdracht met andere besturen, gedeelde facturatie met derden, ...).

Elektronische facturatie doet in deze sector stilaan zijn intrede. Besturen die dat willen, kunnen dat inderdaad opnemen, al moeten ze erover waken hierdoor niet de markt te verstoren. Bovendien is de omkaderende wetgeving (gemeentelijke en OCMW-boekhoudregels, ...) hieraan vandaag nog niet aangepast.

Hoewel de ingediende coëfficiënten uitsluitend betrekking hebben op de energie, zal de factuur uiteraard alle kostprijs-elementen moeten bevatten (op de factuur zelf, of als bijlage): energie, transmissie- en distributietarieven, taksen (o.a. groene stroom en WKK), heffingen (o.a. denuclearisatie en Kyoto) en btw.

3.18 Uurroosters (bestek: 3.6)

De uurroosters voor de normale en stille uren bij hoogspanning, de dag- en nachturen bij laagspanning en de normale en stille uren bij openbare verlichting worden in beginsel vastgelegd door de netbeheerder, niet door het leveranciersbedrijf of de eindafnemer. De indeling van de uren zal de prijs mee bepalen, afhankelijk van het afnameprofiel.

Om alle misverstanden uit te sluiten, is het van belang dat alle inschrijvers aangeven wat zij verstaan onder normale en stille uren bij hoogspanning, de dag- en nachturen bij laagspanning en normale en stille uren bij openbare verlichting.

3.19 Opsomming afnamepunten en referentieprofielen (bestek: 4)

Het bestuur heeft er belang bij in deel 4 van het bestek zoveel mogelijk informatie over de verschillende afnamepunten mee te geven.

Voor **hoogspanning** gaat het per afnamepunt om:

- Het adres en EAN-nummer³;
- Het aansluitingsvermogen en het onderschreven vermogen (indien gegevens beschikbaar);
- Het type meetinrichting met o.a. het meternummer;
- De datum waarop de leveringen beginnen, rekening houdend met de noodzakelijke tijd voor de 'switch';
- Andere nuttige gegevens, zoals geplande buitendienststellingen, eventuele niet-representativiteit van het referentieprofiel van 200N, verwachte wijzigingen van de kenmerken van het afnamepunt, aanwezige voorzieningen voor piekbewaking, voorzieningen voor de compensatie voor reactief vermogen, onderbreekbaarheid door de netbeheerder, enz.;

³ Fouten of onzorgvuldigheden in de EAN-nummers van de afnamepunten kunnen aanzienlijke vertragingen veroorzaken in de 'switch' van die afnamepunten naar een nieuwe leverancier.

- Meetgegevens over de jaren voorafgaand aan het referentiejaar 200N. De gegevens van 200N zullen, samen met de ingediende coëfficiënten, dienen voor de rangschikking van de inschrijvers.

Voor **laagspanning** gaat het per afnamepunt om:

- Het adres en EAN-nummer⁴;
- Het aansluitingsvermogen (indien beschikbaar);
- Andere nuttige gegevens, zoals geplande buitendienststellingen, eventuele niet-representativiteit van het referentieprofiel van 200N, verwachte wijzigingen van de kenmerken van het afnamepunt;
- De datum waarop de leveringen starten, rekening houdend met de noodzakelijke tijd voor de 'switch';
- De afgenomen energie (verdeeld over dag- en nachtverbruik) over de jaren voorafgaand aan het referentiejaar 200N. De meetgegevens van 200N zullen, samen met de ingediende coëfficiënten, dienen voor de rangschikking van de inschrijvers.

Voor **openbare verlichting** gaat het om informatie over:

- Het (De) zendgebied(en);
- De gegevens over het verbruik en het vermogen in 200N. Indien de gemeente beschikt over gegevens over de jaren voorafgaand aan het referentiejaar 200x, dan kunnen die uiteraard worden toegevoegd. De meetgegevens van 200N zullen, samen met de ingediende coëfficiënten, dienen voor de rangschikking van de inschrijvers;
- Afwijkingen op de normale in- en uitschakeltijden (bv.: de openbare verlichting in een tunnel of onder een brug blijft dag en nacht branden);
- De datum waarop de leveringen starten.

3.20 Controle en rangschikking van de offertes (*bestek: 5*)

In de inventaris bij het inschrijvingsformulier moet de inschrijver voor **hoogspanning per afnamepunt** de coëfficiënten aangeven die gelden in de verschillende prijsformules ter berekening van de diverse termen. Daarnaast moet hij een simulatie maken met als basis de ingediende coëfficiënten en het referentieprofiel van 200N. Het bestuur moet in het bestek een realistische waarde van de ENDEX opgeven waarmee de vergelijking tussen de aanbieders zal gebeuren.

Het bestuur moet erover waken dat de inventaris onder 5.2.1 evenveel invulbladen voor coëfficiënten en simulaties bevat als er afnamepunten hoogspanning zijn.

De inventaris **laagspanning** is een stuk eenvoudiger, omdat de hier ingediende coëfficiënten en de simulatie gelden voor **alle afnamepunten samen**. Hetzelfde geldt voor de inventaris van de **openbare verlichting**.

De rangschikking van de offertes gebeurt door het uitrekenen van de totale energiekosten op jaarbasis, rekening houdend met de in het bestek opgegeven referentieprofielen, de coëfficiënten waartoe de inschrijver zich heeft verbonden en de opgelegde ENDEX-waarde. Voor die rangschikking wordt dus geen rekening gehouden met de andere kostprijselementen: de transmissie- en distributietarieven, alle heffingen en taksen en de btw, maar wel met de bijdrage voor groene stroom/WKK en de heffing denuclearisatie en Kyoto.

⁴ Fouten of onzorgvuldigheden in de EAN-nummers van de afnamepunten kunnen aanzienlijke vertragingen veroorzaken in de 'switch' van die afnamepunten naar een nieuwe leverancier.